

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Vtrùm dubites an res sit aliena, poßit eam accipere, retinere

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO IV.

Vtrum si dubites an res sit aliena, possis eam accipere, retinere, alienare.

23
Si dubium
superue-
niat.

Respondeo & Dico Primò, Qui initio bona fide rem accepit vel habuit, si postea incipiat dubitare an sit aliena, tenetur inquirere veritatem, & manente dubio post inquisitionem, non tenetur restituere, sed manet in possessione bonæ fidei. Ita Ioannes Medina q. 10. & Silu. Restitutio 3. q. 7. §. Tertium, Gabriel supra, & alij. Ratio est, quia in dubio melior est conditio possidentis: unde nisi moraliter certus esse incipiat, alienam esse, non tenetur ea se priuare. vide cap. 6. dubit. 3. de præscriptione. Hinc sequitur, Si rem illam, domino post diligentem inquisitionem non inuento, vendat, non teneri postea illo comparente; vt rectè Siluester, Gabriel, & alij. Ratio est; quia neque tenetur ratione iniustæ acceptionis, cum bona fide illam habuerit, & vendiderit; neque ratione rei acceptæ, vt quæ nec per seipsam, nec per aliquid sui, quod vicem eius suppleat, apud ipsum extet. Quod addo, quia si ipse ex ea factus est locupletior, eatenus tenetur. res enim ratione illius accessionis, quæ ex ea rebus illius facta est, censetur adhuc extare.

Dices, Quid si occurrat dubio, non instituit inquisitionem, & postea certò deprehendat rem fuisse Titij?

Resp. Tunc tenetur Titio restituere non solum rem illam, sed etiam fructus consumptos ex eo tempore quo dubitare cœpit. Ratio est; quia ex quo exorta dubitatione, an esset aliena, cœpit negligere inquisitionem, non fuit amplius possessor bonæ fidei, sed mala fide & contra conscientiam suam rem illam, cum ea animi dispositione possedit. Deinde ex iniustitia tenebatur veritatem inquirere; unde omisso illa seu negligentia fuit contra iustitiæ legem. quare tenetur damni, quod ex ea omissione vero domino obuinit.

24
Si ab initio
dubitet.

Dico Secundò, Qui dubitat vtrum res sit aliena, potest nihilominus eam accipere titulo donationis, permutationis, emptionis, &c. modò eo animo accipiat, vt eam domino, si post diligentem inquisitionem inuenerit, restituat. Ratio est; quia in hoc nullam facit domino iniuriam, sed beneficium; nam alioquin fortasse numquam fuisset restituenda.

25

Dico Tertio, Quòd si non eo animo eam accipiat, sed potius vt sibi retineat, peccat quidem, vt supra dictum est, non tamen tenetur eam statim restituere, sed mutato animo, debet diligenter an aliena sit inquirere, & vbi moraliter certus fuerit alienam esse, integrè restituere cum fructibus etiam consumptis: si autem aliquid dubij remanserit, tenetur eam cum altero, de quo dubitat, diuidere; plus vel minus pro ratione dubij & inclinationis animi illi assignando: qui si sit persona nota, ei sua pars tribuenda; si verò sit ignota, pauperibus. Ita Caietanus q. 62 art. 5. Sorus lib. 4. qu. 7. art. 1. circa tertium argumentum, Ioannes Medina quaest. 17.

Ex dictis sequitur, Si accipias rem aliquam ab eo qui bona fide possidebat, neque moraliter certus sis, tuam esse; non posse te retinere, sed totam

debere restituere; quia in dubio possessio illi fauet, ita vt nisi moraliter certum sit eius non esse, non possit ea spoliari: & ita in omnibus tribunalibus apud omnes gentes iudicatur. Si verò neuter possidebat, vel alter non bona fide possidebat, non potes in dubio totam tibi vindicare, sed prout animus magis in hanc vel illam partem inclinat, restitutio ex ea facienda. quare in pari dubio, poteris retinere dimidium: si probabilius putes esse alienam, ei maior pars reddenda: si tuam, tu maiorem retinebis, idque secundum varios gradus, qui in hoc assensu esse possunt. cum enim neutri possessio suffragetur, res ex coniectura & opinione iuris vtriusque partis statuenda est.

DUBITATIO V.

Vtrum qui bona fide rem alienam, quam ab alio emerat, vendidit, domino comparente, teneatur contractum venditionis rescindere, reddito pretio emptori cui vendidit, an sufficiat cedere ei sua actio.

Nauarrus cap. 27. num. 8. existimat satis esse, vt cedat ei sua actio. v. g. emi equum à Petro, & vendo eum Paulo bona fide; deinde rescitur esse Ioannis, eique restituitur: dicit Nauarrus me non teneri refundere pretium Paulo, cui vendidi, à quo Ioannes recuperat equum, sed sufficere vt ei cedam actionem, quam habeo in Petrum, à quo emi. Sed contrarium est tenendum; nempe vbi constiterit rem esse alienam, & Paulus voluerit idcirco contractum rescindere, debere me esse paratum rescindere, & pretium restituere. Ita docet Sorus l. 4. q. 7. art. 2. & colligitur ex D. Thoma q. 77. art. 2. Probatur; quia qui vendit alteri rem vitiosam tamquam bonam, vbi constiterit de vitio, tenetur se paratum exhibere, vel ad tollendum vitium, vel ad rescindendum contractum: sicut si quis daret bona fide monetam adulterinam, teneretur postea dare bonam, vel rescindere contractum: atqui hæc conditio, esse alienum, est quoddam vitium rei: ergo, &c. Respondet Nauarrus, esse solum vitium extrinsecum, rem verò intrinsecè non esse defectuosam: secus esse in falsa moneta & similibus, quæ intrinsecum vitium habent. Sed hæc responsio non satisfacit: nam nihil videret referre, si tunc vitium intrinsecum an extrinsecum, quando reuerà tale est, vt emptor merito sit inuitus, faciatque eius ignorantia emptionem inuoluntariam. tunc enim emptio est inualida, ac proinde rescindenda, (si velit emptor) reddito pretio, vt infra cap. 17. dub. 5. dicitur. Secundò, Quia venditor tenetur emptori de eniptione: nec potest illum ad alium ablegare, cum quo illi negotium non fuit; sed ipsemet tenetur illi satisfacere. vt constat ex L. 1. & multis aliis iuribus, de euict. & C. eodem. Tertio, Quia venditor non potuit transferre dominium in emptorem, cum res fuerit aliena: ergo etiam ex hac parte contractus est inualidus: ac proinde tenetur ei pretium restituere, si ipse velit.

Dices Primò, Quid si Paulus eam mox restituat, antequam mihi exhibeat, tenebórne ei redde-
dere pretium?

Resp.

26
Tenetur
restituere
pretium.

27